

Debreceni Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

Bhar.I.359/2023/12.

A Debreceni Ítéltábla Debrecenben, a 2023. szeptember 7. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A garázdaság vétsége miatt Terhelt1 és társa ellen indított büntetőügyben az ügyészségi másodfellebbezést elbírálv a Miskolci Törvényszék 2023. május 18. napján kihirdetett 7.Bf.654/2021/12. számú végzését megváltoztatja.

A könnyű testi sértés vétsége [Btk. 164. § (1), (2) bekezdés] vonatkozásában az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az eljárás megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Terhelt1 I. r. és a jelenleg más ügyben jogerős szabadságvesztést töltő Terhelt2 II. r. vádlottakat bűnösnek mondja ki társtettesként elkövetett garázdaság vétségében [Btk. 339. § (1) bekezdés].

Ezért Terhelt1 I. r. vádlottat – mint többszörös visszaesőt – 1 (egy) év szabadságvesztésre és 1 (egy) év közügyektől eltiltásra,

Terhelt2 II. r. vádlottat 8 (nyolc) hónap szabadságvesztésre és 1 (egy) év közügyektől eltiltásra **ítéli**.

A szabadságvesztést Terhelt1 I. r. vádlott tekintetében börtönben, Terhelt2 II. r. vádlottal szemben fogházban rendelni végrehajtani.

Terhelt1 I. r. vádlott a szabadságvesztésből legkorábban a büntetés háromnegyed, Terhelt2 II. r. vádlott pedig a kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Külön kötelezi Terhelt1 I. r. vádlottat 10 800 (tízezer-nyolcszáz) Ft, Terhelt2 II. r. vádlottat 91 416 (kilencvenegyezer-négyszáztizenhat) Ft, egyetemlegesen a vádlottakat 3000 (háromezer) Ft bünygyi költség viselésére.

Terhelt1 I. r. vádlott esetében a megtérítés feltételeire vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Terhelt2 II. r. vádlott tényleges tartózkodási helye: Sátoraljaújhelyi Fegyházi és Börtön Sátoraljaújhely.

A harmadfokú eljárásban 7 200 (hétezer-kettőszáz) Ft bünygyi költség merült fel, melyet Terhelt2 II. r. vádlott visel.

I n d o k o l á s

[1] A Miskolci Járási Ügyészség a B.4128/219/6. számú vádiratával 2020. április 17. napján emelt vádat a Miskolci Járásbíróságon Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 339. § (1) bekezdésébe ütközö és e törvényhely szerint minösülo garázdaság vétsége miatt. A vádirat külön utalt rá (2. oldal 6. bekezdés utolsó két sora), hogy tanúl a vádlotti bántalmazás következtében nyolc napon belül gyógyuló séröléseket szenvedett, azonban a sérelmére elkövetett könnyü testi sértés vétsége miatt a vádlottakkal szemben magánindítványt nem terjesztett elő. Ezen okból kizárólag garázdaság vétsége miatt emelt vádat.

[2] Az első fokon eljáró Miskolci Járásbíróság a 2021. november 17. napján kihirdetett 10.B.815/2020/70. számú ítéletével a vádlottakat társtettesként elkövetett garázdaság vétségében mondta ki bünösnek. Ezért Terhelt1 I. r. vádlottat – mint többszörös visszaesöt 1 év szabadságvesztésre és 1 év közügyektöl eltiltásra, Terhelt2 II. r. vádlottat pedig 8 hónap szabadságvesztésre és 1 év közügyektöl eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést Terhelt1 I. r. vádlott esetében börtönben, Terhelt2 II. r. vádlottnál pedig fogházban rendelte végrehajtani. Megállapította, hogy legkorábban az I. r. vádlott a büntetés háromnegyed, a II. r. vádlott pedig kétharmad részének kitöltését követö napon bocsátható feltételes szabadságra. Az eljárás során felmerült bünygyi költségöl Terhelt1 I. r. vádlottat külön kötelezte 10 800 Ft, Terhelt2 II. r. vádlottat 79 416 Ft, a két vádlottat pedig egyetemlegesen 3000 Ft bünygyi költség viselésére.

[3] Az elsőfokú ítélet ellen egyrészt az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlottak terhére – kizárólag – a büntetés súlyosítása érdekében. Másfelöl az ítéletet védelmi fellebbezések támadták. Terhelt1 I. r. vádlott és védöje enyhítése céljából, Terhelt2 II. r. vádlott és védöje pedig a bünösség megállapítását is vitatva, felmentés, másodlagosan enyhítés végett

terjesztettek elő jogorvoslatot. (70. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal 3-5. bekezdések).

[4] A Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a rendelkező részben írt, 2022. április 27. napon megtartott nyilvános ülés alapján meghozott és 2022. május 18. napján kihirdetett végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a testi sértés vétsége [Btk. 164. § (1), (2) bekezdés] alapján indult büntetőeljárást megszüntette. Az elsőfokú ítélet hozataláig felmerült 93 216 Ft és a másodfokú eljárásban felmerült 12 000 Ft bűnügyi költség tekintetében megállapította, hogy azt az állam viseli. Rögzítette továbbá, hogy a vádlottak költsége, valamint az I. r. vádlott meghatalmazott védőjének díja és költsége vonatkozásában a megtérítés feltételei fennállnak. A másodfokú ítélet ellen fellebbezési jogot nem biztosított és záradékban megállapította, hogy az elsőfokú ítélet a másodfokú ítéletben írt változtatással 2022. május 18. napján jogerőre emelkedett.

[5] A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség ezt követően indítványt tett a másodfokú bíróságnak a jogerősítő záradék hatályon kívül helyezése és a másodfellebbezési jog biztosítása érdekében, mert álláspontja szerint ellentétes döntés született, mely joghatályosan megnyitja a perorvoslati jogot és a harmadfokú bírósági eljárást. A Miskolci Törvényszék a 2022. szeptember 28-án kelt 7.Bpkf.551/2022/4. számú végzésével az ügyészségi indítványt elutasította. A vádhatóság fellebbezése folytán ezután a Debreceni Ítéltábla a 2023. február 9. napján meghozott Bpkf.III.13/2023/6. számú végzésével a másodfokú bíróság végzését megváltoztatta: a jogerősítő záradékot hatályon kívül helyezte és felhívta a törvényszéket a fellebbezési kioktatások kibocsátására.

[6] A másodfokú ítélet ellen e pertörténeti előzmények után a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Főügyészség jelentett be fellebbezést a vádlottak terhére az eljárás megszüntetése miatt, a tényállás helyesbítése, az érvei szerint téves másodfokú tényállás kiegészítés, helyesbítés mellőzése után az elsőfokú ítélet szerinti minősítésnek megfelelően a büntetés súlyosítása érdekében.

[7] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.431/2022/5. számú észrevételében a hatályon kívül helyezéssel és az eljárás megszüntetésével kapcsolatos rendelkezés mellőzésével a másodfokú bíróság döntésén alapuló tényállás módosításával – az álláspontja szerint az elsőfokú tényállás téves helyesbítésére vonatkozó részek kirekesztésével – az elsőfokú ítéletnek megfelelően a bűnösség megállapítása és a cselekmény társtettesként elkövetett garázdaság vétségének minősítése mellett a büntetés súlyosítására, egyéb részekben a támadott ítélet helybenhagyására tett indítványt. Átiratában ugyan az elsőfokú ügyészségi perorvoslat indokaihoz hasonlóan a másodfokú ítélet megváltoztatására utalva csak a hatályon kívül helyezés és az eljárás megszüntetésének mellőzését, valamint a büntetés súlyosítását emelte ki szükséges harmadfokú rendelkezésként, de tartalma szerint nyilvánvalóan a bűnösség kimondását tartotta helyesnek az elsőfokú ítélet szerinti minősítéssel.

[8] Az ítéltábla a másodfellebbezést a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 620. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[9] A harmadfokú nyilvános ülésen az ügyész a vádhatósági másodfellebbezést és az átiratában foglaltakat fenntartotta. Terhelt1 I. r. vádlott védője elsődlegesen a határozat helybenhagyására, másodsorban a garázdaság vétségének vádja alóli felmentésre, a bűnösség megállapítása esetére pedig az elsőfokú ítéletnél enyhébb büntetés, közérdekű munka vagy elzárás alkalmazására tett indítványt. Terhelt2 II. r. vádlott védője a másodfokú határozat helybenhagyását, a II. r. vádlott pedig a bíróság által kiszabott büntetésnél enyhébb joghátrány kiszabását kérte.

[10] Az eljárás megszüntetését sérelmező, a bűnösség megállapítására és büntetés kiszabására irányuló ügyészégi fellebbezés alapos.

[11] A harmadfokon eljáró ítéltáblának elsőként abban kellett állást foglalnia, hogy megnyílt-e a harmadfokú felülbírálat lehetősége vagy sem. Ezt a kérdést a Bpkf.III.13/2023/6. számú végzésében a harmadfokú bíróság eldöntötte, e határozat tette lehetővé a másodfokú bíróság téves jogi álláspontjával szemben a joghatályos ügyészégi másodfellebbezés előterjesztését. A másodperorvoslat előterjesztésének és ezáltal a harmadfokú eljárás megnyitásának feltétele a Be. 615. § (1) bekezdése értelmében az ellentétes döntés a bűnösség kérdésében, mely eljárásjogi helyzet megvalósult a 615. § (2) bekezdés b) pontja értelmében, figyelemmel a 615. § (2a) bekezdésére is, mert a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlottak esetében másodfokon az eljárást megszüntette. Kétségtelen, hogyha a másodfokú bíróság a garázdaság törvényi tényállását nem látta megvalósulni, úgy felmentő ítéletet kellett volna hoznia és nem kerülhetett volna sor az ítéletben írt okból, de más okból sem az eljárás – könnyű testi sértés vétségét érintő – megszüntetésére. A jogkérdés lényege az ellentétes döntés fennállása (EBH2018. B.27.), mely jelen esetben megállapítható. Az ítéltábla a másik tanácsa által a fellebbezés joghatálya kapcsán hozott döntés érdemét és indokait is osztotta annak ismételt kiemelésével, hogy az ellentétes döntés megjelenhet ítéleti vagy ügydöntő végzés formájában is. Bár e körben le kell szögezni, hogy a Be. 615. § (1) bekezdése valóban csak a másodfokú bíróság ítéletét nevesíti, de értelemszerűen a 615. § (2) bekezdés 2. fordulatából következik, hogy az eljárás megszüntető végzésben is kimondható az ellentétes döntés, mint jelen esetben. A két törvényi rendelkezés valóban nem teljesen koherens, de helyes értelmezéssel a látszólagos ellentét feloldható. Ennek kiemelése azért szükséges, mert a jogerősítő záradék és a joghatály kapcsán hozott ítéltáblai határozatnak nincs anyagi jogereje, attól el lehet térni, illetve a tévesen biztosított fellebbezési jog nem jelent felülbírálati kötelezettséget (BH2011. 276.II). Erről viszont nincs szó, mert a harmadfokú eljárásnak maradéktalanul fennállnak a feltételei annak megjegyzésével, hogy a törvényszék alappal utalt rá, hogy a törvény kizárólag ítéleti formát nevesít a támadható másodfokú határozatot illetően. A hatályos eljárási törvény egyik legösszetettebb és a 2021. január 1-jétől hatályos módosításokat követően is bonyolult jogorvoslati rendszerével kapcsolatban felmerült jogkérdés ezért nem volt egyértelmű és részletes elemzést igényelt.

[12] A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpont alapján felülbíráta a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, és azon rendelkezését, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntésével összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint a b) pont értelmében az elsőfokú és másodfokú eljárást arra tekintet nélkül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. Emellett a Be. 618. § (2) bekezdése alapján hivatalból revízió alá estek az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezések.

[13] A harmadfokú bíróság a felülbírálat során az elsőfokú és a másodfokú eljárásban nem észlelt olyan – a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti – eljárási szabálysértést, amely az ügy érdemi elbírálását kizárja.

[14] A másodfokú eljárásban azonban lényeges relatív eljárási szabálysértés történt, amely a harmadfokú eljárás speciális szabályai folytán viszont a sérelmezett határozat megsemmisítéséhez nem vezethetett.

[15] A másodfokú bíróság egyrészt tévesen – és a tényállásban az utcáról a cselekmények észlelhetősége kapcsán félreérthetőséget is előidézve – módosította az elsőfokú bíróság által döntően megalapozottan megállapított tényeket, másfelől a vádelvi szabályokat is sértve vád tárgyává nem tett cselekmény tekintetében vizsgálta a felelősséget és a büntethetőségi akadályt, mely az eljárás perjogi szabályoktól eltérő megszüntetéséhez vezetett úgy, hogy a valóban vád tárgyává tett garázdaság vétségéről a szükséges érdemi döntést (elítélés, azaz az elsőfokú bíróság helybenhagyása, vagy felmentés megváltoztatással) nem hozott. Az eljárásjogi szabálysértés eljárási sérelem, mely anyagi jogi sérelemhez, azaz a garázdaságban a felelősség megállapításának indokolatlan mellőzéséhez vezetett.

[16] A törvényszék a határozat indokolásának [8] bekezdésében megállapította, hogy az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pontjaiban írt okokból (hiányosság és iratellenesség) részben megalapozatlan. A tényállás kisebb mértékben – az elkövetési helyet képező udvar elkerítését illetően – valóban kisebb mértékben hiányos, de érdemi iratellenesség nem volt észlelhető. A másodfokú bíróság a tényállás „pontosítása”, valójában kiegészítése és helyesbítése előtt nem írta le, hogy a tényállás miért megalapozatlan, és a tényállást úgy módosította, hogy nem jelölte meg azon, az elsőfokú bíróság által vizsgált bizonyíték tartalmát, melyen e módosítás alapszik. A tényállás megváltoztatása ilyen formában nem felel meg az eljárásjogi szabályoknak, figyelemmel arra is, hogy a harmadfokú eljárásban is érvényes a tényálláshoz kötöttség garanciális jogorvoslati szabálya.

[17] Ezen eljárásjogi kérdések már átvezetnek a ténybeli felülbírálathoz [Be. 619. § rendelkezései), mely a harmadfokú eljárásban hatókörét tekintve eltérő a másodfokú eljáráshoz képest, hiszen bizonyításnak nincs helye és az eltérő tényállás megállapítása is kizárt azzal, hogy a másodfokon végzett helytelen ténybeli nagyreformáció (az ügy jogi megítélését is megfordító eltérő tények rögzítése) nem korrigálható, viszont a Be. 619. § (3a)

és (3b) bekezdése 2023. január 1-jétől már lehetővé teszi a másodfokú eljárásban az eljárási szabályok ellenére történt tényállásmódosítás kirekesztését és e tényállás (lényegében az elsőfokú tényállás) kiegészítését, helyesbítését, ez alapján pedig a felmentett (vagy eljárás megszüntetéssel érintett) vádlott elítélését. Ez nem jelent eltérő tényállás megállapítást a másodfokon rögzített tényálláshoz képest, de lehetővé teszi a hatályon kívül helyezés elkerülése érdekében [Be. 625. § (4) bekezdés] a tévesen eszközölt másodfokú tényállásmódosítás mellőzését. A törvény a Kúria gyakorlatát emelte tulajdonképpen e részben törvényerőre, nagyobb ténybeli mozgásteret engedve a harmadfokú bíróságnak.

[18] A törvényszék az elsőfokú ítélet tényállását a [9] bekezdésben azzal egészítette ki, hogy a perbeli ingatlan az utcafront felől fém kapuval és kerítéssel teljesen körbekerített. E kiegészítés ugyan valóságú, de azzal, hogy ettől függetlenül a kerítés mögötti terület az utcáról jól belátható, és az eseményeket a kint tartózkodó személyek észlelték is. Ilyen formában a kiegészítés indokolatlan, mint ahogy az egyébként elsősorban jogkérdésnek tekinthető azon tény ([12] bekezdés) mellőzése is, hogy a vádlottak kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartása alkalmas volt arra, hogy másokban megbotránkozást, riadalmat keltsen. Ez egyben téves is.

[19] A szükségtelen tényállás módosítást az ítéltábla a Be. 619. § (3a) bekezdés alapján a másodfokú határozatból ([9]-[10] bekezdés) kirekeszti.

[20] Egyben a Be. 619. § (3b) bekezdése szerint a (3a) bekezdés értelmében irányadó tényállást a következők szerint egészíti ki.

[21] Az cím10 szám alatti ingatlant az utcafront felől az elkövetés idején egy rosszabb állapotú, fémről készült kerítés határolta, melynek szemből tekintve bal oldali részén volt a kiskapu. A kerítés ezen részén keresztül az udvar jól belátható volt, a közterülettől a kerítés mögött közel, az utcai résztől pár méterre történtek az események.

[22] A tényállást az ítéltábla tanú2 tanúvallomása (51. sorszámu elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal, 2019. augusztus 4-i nyomozási vallomása), a 2019. október 19-i rendőrségi feljegyzés helyszínen készült és a nyomozati irathoz elektronikusan és papírlapon is csatolt fényképfelvételek alapján egészítette ki, illetve helyesbítette azzal, hogy e tényeket tanú1 sértett és tanú3 tanúvallomása is igazolta.

[23] Az elsőfokú bírósági bizonyíték-értékelés helytálló, azt egyébként a másodfokú bíróság sem vitatta. Kétségtelen, hogy a helyszín tekintetében nem volt túl alapos a bizonyítás, de a rendelkezésre álló vallomások és tárgyi bizonyítékok alapján a feltétlen szükséges mértékben a tények rögzíthetők voltak. Az elsőfokú bíróság Terhelt1 I. r. vádlott védőjének a sértett kihallgatására, illetve a helyszíni bizonyításra vonatkozó indítványát megalapozottan utasította el. Ennek indokát nem adta, ezért a harmadfokú bíróság szögezi le, hogy a

járásbíróóság több ízben tett sikertelen kísérletet a sértett idézésére és a törvénynek megfelelően tette tárgyalás anyagává a nyomozási tanúvallomását. A tényállás megalapozott, mint ahogy a helyszínt érintő adatok is a helyesbítéssel, ezért a harmadfokú eljárásban az ítéltető meg, hogy az indítvány elutasítása alapos volt.

[24] Emellett az ítéltőábla a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában írt, a vádlottak korábbi büntetéseire és bizonyítást nem, csak megállapítást igénylő, a tényállás részének nem minősülő adatokat is kiegészíti az iratok tartalma (vádlotti nyomozási előadás, valamint az erkölcsi bizonyítvány adatai) alapján. E tények jelentős mértékben hiányosak, melyre a másodfokú bíróság, döntésének jellege folytán nem fordított figyelmet, a visszaesés megállapítása és a szankció megválasztása folytán azonban jelentőséggel bírnak.

[25] Terhelt1 I. r. vádlott többszörösen büntetett, élettársi kapcsolatban él, több kiskorú gyermeke van. Igazolt vagyonnal nem rendelkezik. A törvénnyel vagyoni elleni, valamint erőszakos, köznyugalmat sértő bűncselekmények miatt került összeütközésbe.

- A Miskolci Járásbíróóság Beü.1977/2016/4. számú összbüntetési ítélete a Miskolci Járásbíróóság 24.Fk.3251/2008/53. számú és a 24.Fk.1231/2011/28. számú alapítéleteivel kiszabott szabadságvesztéseket érintette.

- A Miskolci Járásbíróóság 37.B.2914/2015. számú ügyében jogerősen kiszabott szabadságvesztésből – mely ügyben többszörös visszaesőként ítélték el – 2018. március 18. napja a büntetés kitöltésének időpontja.

[26] Terhelt2 II. r. vádlott magyar állampolgár, a vádbeli eset előtt is volt már büntetve garázdaság és vagyon elleni bűncselekmények miatt. A Miskolci Járásbíróóság 12.B.1483/2018. számú ügyében kiszabott, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását a Miskolci Járásbíróóság a 10.B.1464/2020/73. számú és a Miskolci Törvényszék 8.Bf.581/2021/6. számú, 2022. február 14. napján jogerőre emelkedett határozatával rendelte el.

[27] A tényállás a módosítással megalapozott és a harmadfokú ítéltkezés alapját képezi annak megjegyzésével, hogy ez nem jelent eltérő tényállás megállapítást, hiszen fontos, de csak részletkörülmények tekintetében került sor a helyesbítésre, illetve a cselekmény veszélyeztető jellegére utalás ténylegesen nem is történeti tény, hanem a bűncselekmény törvényi tényállását alkotó jogi kategória, mely értelemszerűen nem esik a ténybeli revízió korlátjai közé. A korábbi elítélések kiegészítésével az e körben megállapított tények is a szükséges mértékben teljessé váltak.

[28] A vádlottak cselekménye, miként azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította és azt a másodfokú bíróság tévesen elvetette, a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző és a Btk. 13. § (3)

bekezdésére tekintettel a társtettesként elkövetett garázdaság vétségének törvényi tényállását merítette ki. Büntethetőségi akadály nem volt észlelhető, ezért a harmadfokú bíróság a megváltoztatás keretei között a vádlottak bűnösségét megállapította a Be. 617. § és 589. § alapján alkalmazandó 564. § (1) bekezdése szerint.

[29] A bűnösség megállapítása kapcsán az ügyészségi fellebbezés indokaira és a másodfokú bíróság területén működő ügyészség írásbeli észrevételére megjegyzendő, hogy harmadfokú eljárásban a másodfokú bíróság ügydöntő határozatának (ítélet és ügydöntő jellegű megszüntető végzés) felülbírálatára kerül sor az ellentétes döntésen alapuló jogorvoslat elbírálása során. Kétségtelen, hogy az elsőfokú ítélet törvényes, azonban a tényállás módosításával automatikusan nem léphet a másodfokú ügydöntő határozat helyébe, nem volt elég csupán a hatályon kívül helyezést és az eljárás megszüntetést mellőzi, hanem a bűnösséget meg kellett állapítani a harmadfokú eljárásban. Sőt még a bűnösség kimondás önmagában felváltja a téves rendelkezéseket, de a közérthetőség és a kettős ügyészségi indítvány miatt az ítéltábla is indokoltan tartotta a bűnösség kimondása előtt az eljárásjogi és anyagi jogi oldalról is hibás rendelkezések mellőzését a rendelkező részből.

[30] A Btk. 339. § (1) bekezdése szerint a garázdaság vétségét követi el, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, mely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást, riadalmat keltsen.

[31] A bűnösség megállapításának feltétele az alanyi és tárgyi tényezők megvalósítása. Elsődlegesen rögzítendő, hogy a vádlottak ittas állapota folytán az alanyi oldali elemek is a tárgyi körülmények tükrében vizsgálhatók érdemben a III. Büntető Elvi Döntés jelenleg is irányadó útmutatása értelmében, melynek oka, hogy az ittasság – mint tudatzavar – miatt az alanyi oldal nem teljes, mindez azonban önhibából eredt és ezért nem mentesít a büntetőjogi felelősség alól [Btk. 18.]. E fontos tény végig figyelmen kívül maradt az eljárásban, hiszen sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem értékelte.

[32] A vádlottak cselekménye egyrészt erőszakos volt, hiszen a passzív alany ellen többszörös fizikai ráhatást fejtettek ki, ütlegettek, minek során a sértett az udvaron lévő kis medencébe is esett. Ez az erőszak személy elleni formája (BKv. 34. II.). E magatartás az irányadó tényállás alapján kihívóan közösségellenesnek is értékelhető, mely az elkövetés helyére, módjára és teljes lefutására tekintettel alkalmas volt arra, hogy másokban riadalmat, megbotránkozást keltsen.

[33] A törvényszék álláspontja szerint – melynek alátámasztására többek között az EBH2019. B.5. számú elvi bírósági határozatot és a BH2015. 52. számon közétett kúriai eseti döntést hívta fel – a vádlotti cselekményeknek hiányzik a kihívóan közösségellenessége, ezért a garázdaság törvényi tényállását a terheltek nem merítették ki. Az elsőfokú ítélet tényállásába foglalt, a [12] bekezdésben rögzített és a törvényi tényállásnak való megfelelést jelző

bekezdés teljes mellőzése viszont még arra is utal, hogy a cselekmény nem volt erőszakos sem és alkalmatlan a köznyugalom megzavarására. E jogi álláspont azonban téves.

[34] A magyar büntető perjogban élő korlátozott (részleges) precedens rendszer lényege, hogy a Kúria megfelelő formában közzétett határozataiban foglalt hasonló tényállások egyező jogi elbírálását biztosítsa. A precedensektől el lehet térni, azonban ez indokolási kötelezettséggel jár és rendkívüli jogorvoslati eljárást is megalapozhat. A precedens jog lényege, hogy egy korábban elbírált történeti tényállás nagyrészt azonos vagy hasonló az aktuális, folyamatban volt büntetőügy tényállásával (azaz a vád tárgyává tett és bizonyított múltbeli eseménnyel) és jogalkotói és jogalkalmazói kíváncsiak, hogy az ítélkezés egysége érdekében egyezően ítélje meg a cselekményeket a bíróság. A precedens fontos eleme a jogkérdés, de azt meghatározza maga a tényállás, azaz az esetek, a történetek nagyfokú hasonlósága. Egy eseti döntés más tényállásra vonatkozó jogi következtetését nem lehet kiragadva vonatkoztatni egy teljesen más jellegű, formájú, eltérő motivációjú cselekménysorra. A másodfokú bíróság pedig ezt tette, mert a felhívott eseti döntések tényállása merőben eltérő, így azokra a jogkérdést alapítani összességében nem lehet. Az EBH2019. B.5. elvi határozat (Kúria Bfv.III.796/2018. sz. ügy) tényállása szerint a jogszerű rendőri intézkedést megkerülő és a várakozási területet jogellenesen, futva elhagyó migráns személyeket rúgta meg a fotóriporter vádlott, melyről nagy nyilvánosság elé került tudósítás is készült. A BH2015. 52. számú döntésbe közzétett tényállás azt tartalmazza, hogy a vádlott a sértettet személyes motivációból – visszautasítása miatt – bántalmazta egy lakóház lépcsőházában (Kúria Bfv.II.34/2014. számú ügy). E döntés visszautal a BH2015.313. számú döntésre és az elkövetési helyet a személyes motívumot érintően hasonló a BH2019. 123. számú eseti döntés tényállása is, mely ügyben a Kúria valóban nem állapította meg a garázdaságot, melynek oka elsősorban az elkövetés hely jellege, a cselekmény más általi nem észlelhető volta, valamint a személyes motíváció (sértettség, szerelemfűtés). Az eseti döntések irányadók, és attól az ítélőtábla nem is tér el, például a BH2015. 313. számú eset jelen ügyben is idézhető a szándék eshetőleges formáját illetően, azonban a garázdaság megvalósulása kapcsán a tényállások eltérősége miatt jelen ügyben nem vezethet a vádlottak felmentéséhez, hiszen itt hiányzik a személyes motívum, mert a lerészegedő vádlottak komolyabb indok nélkül kezdték el verni a sértettet, melynek közösségellenessége az utca mellett, a közterületről észlelhetően, nem vonható kétségbe.

[35] A felülbírált ügyben a tárgyi oldal alapján megállapítható a vádlottak eshetőleges szándéka, azaz, hogy felismerték és belenyugodtak abba, hogy a sértett elleni erőszak (a verekedés az utcáról jól látható helyszínen történt, főként úgy, hogy a cselekményt mások is látták a közterületről és be is avatkoztak) a köznyugalom megzavarására alkalmas, az együttléti szabályokat súlyosan sértő, erőszakos magatartás. A garázdaság törvényi tényállási elemei teljesek, miként azt az elsőfokú bíróság megállapította, bár kétségtelen, hogy érdemi indokolást erre nézve nem adott, de döntése helyes volt a büntetőjogi felelősség kérdésében.

[36] A Bkv.34. számú kúriai büntető kollégiumi vélemény (korábban BK. 93.) III. pontján alapuló töretlen bírói gyakorlat szerint a garázdaságnál nem súlyosabban büntetendő testi sértés a köznyugalmat sértő cselekménnyel valódi alaki bűnhalmazatot alkot, így a garázdaság vétsége mellett a könnyű testi sértés vétsége is megállapítható lett volna, ha az

ügyész vádat emel, azonban nem emelt vádat és azért, mert a büntethetőség alaki feltétele, a joghatályos magánindítvány hiányzott, mert a sértett egyértelműen kifejezésre juttatta, hogy nem kívánja a testi sértés miatt a vádlottak felelősségre vonását. Olyan bűncselekménynek nem minősítheti a bíróság – még eljárás megszüntetés mellett sem – a vádbeli garázdaság vétségét, mely nem lett vád tárgyává téve, mert annak perjogi feltételei nem álltak fenn. A másodfokú bíróság döntése ezért nem csak anyagi jogi okból, de eljárásjogi oldalról sem felelt meg a törvénynek. Jelen esetben egy klasszikus, tipikus, közterületen is jól észlelt ittas verekedésről volt szó, melyet a természetes, laikus szemlélet is garázdaságnak tekint, és a helyes bírói gyakorlat is.

[37] A bűnösség megállapítása miatt a vádlottakkal szemben büntetést kellett kiszabni. A büntetés kiszabása során az ítéltábla – alapvetően osztva az elsőfokú bíróság érveit – enyhítő körülményként értékelte a vádlottak javára a négy évet is meghaladó időmúlást, a hosszú időn keresztül a büntetőeljárás hatálya alatt állást. Az I. r. vádlottnál enyhíti a büntetést kiskorú gyermekes családi állapota. Súlyosító körülmény volt ellenben mindkét vádlottnál az ittas elkövetés, Terhelt1 I. r. vádlott esetében a többszörös visszaeső személyi minőséget megalapozón túli büntetései, Terhelt2 II. r. vádlottnál több ízben büntetett volta, melynek nyomatékát fokozza, hogy garázdaság miatt is volt már elítélve, továbbá a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatti elkövetés.

[38] Az igen kedvezőtlen előéletű vádlottakkal szemben a büntetési célok eléréséhez, a büntetés kiszabási elvekkel összhangban, figyelemmel a tetтарыos büntetés alkotmányos szabályaira és az egyéniesítésre is, mindkét terheltnél végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása szükséges annak megjegyzésével, hogy a II. r. vádlottnál a próbaidő alatti elkövetés miatt feltételes elítélésre nem kerülhetett sor, de más büntetési nem vagy intézkedés sem kerülhetett szóba.

[39] A másodfokú bíróság ezért mindkét vádlottnál a Btk. 34. §-a alapján szabadságvesztést szabott ki. A tartam meghatározásakor figyelemmel volt a jelentős időmúlásra és az ítéleti belső arányokra is, így határozta meg az I. r. vádlottnál az 1 éves, a II. r. vádlottra nézve a 8 hónapos időtartamot.

A szabadságvesztést a (többszörös) visszaeső Terhelt1 I. r. vádlott esetében a Btk. 37. § (2) bekezdés b) pontja alapján börtönben, Terhelt2 II. r. vádlott esetében a Btk. 37. § (1) bekezdése értelmében fogházban rendelte végrehajtani [Btk. 35. § (1) bekezdés].

Terhelt1 I. r. vádlott legkorábban a Btk. 38. § (2) bekezdés b) pontja alapján a büntetés háromnegyed részének, Terhelt2 II. r. vádlott pedig a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja szerint kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[40] A vádlottakat a büntetéshez igazodó tartamban ítélte egyben a Btk. 61-62. § rendelkezései szerint közügyektől eltiltás mellékbüntetésre, mert méltatlanok azok gyakorlásában való részvételre és a bíróság végrehajtandó szabadságvesztéssel sújtotta őket.

[41] A bűnösnek kimondott vádlottakat a Be. 574. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eljárás során (a másodfokú eljárással lezáróan) felmerült bűnügyi költség viselésére.

A (4) bekezdés értelmében külön kötelezte az I. r. és II. r. vádlottakat a kirendelt védői díj, egyetemlegesen pedig az elsőfokú perben felmerült tanúdíj megfizetésére.

[42] A bűnösség megállapítása miatt értelemszerűen a megtérítésnek nem állapíthatók meg a feltételei, ezért az arra vonatkozó rendelkezést szintén mellőzni kellett. Emellett a harmadfokú bíróság a Be. 604. § (3) bekezdés c) pontjára utalással rögzítette a II. r. vádlott megváltozott tényleges tartózkodási (fogvatartási) helyét.

[43] Az elsőfokú bíróság időközben már határozott a megtérítés tárgyában, mely utóbb az anyagi jogerővel bíró döntés folytán már nem felel meg a törvénynek, e körben a járásbíróság tehet intézkedéseket.

[44] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla a törvényszék ítéletét az ügyészégi fellebbezés alapos volta miatt a Be. 624. § (1) bekezdése alapján – mivel a másodfokú bíróság a jogszabályt helytelenül alkalmazta és határozatát nem kellett hatályon kívül helyezni –

megváltoztatta és a törvénynek megfelelő határozatot hozott.

Jelen esetben egyéb részekben sem volt lehetséges helybenhagyás, mert a másodfokú ügydöntő határozatnak minden rendelkezése megváltoztatásra került. A tényállás pedig az indokolás része, tehát nem vonható a rendelkezések körébe, mert az affirmatórius (helybenhagyó) vagy reformatórius (megváltoztató) döntés a bíróság rendelkezéseire terjed ki.

[45] A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 617. § alapján alkalmazandó 613. § (1) bekezdése alapján állapította meg az ítéltábla. A kirendelt védő díját az érintett és bűnösnek talált Terhelt2 II. r. vádlott viseli.

Debrecen, 2023. szeptember 7.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke-előadó bíró, Dr. Diószegi Attila s.k. bíró, Dr. Bakó József bíró

Záradék: A Debreceni Ítéltábla Bhar.I.359/2023/12. számú ítélete (és ezáltal a benne foglalt változtatással a Miskolci Törvényszék 7.Bf.654/2021/12. számú ügydöntő határozata) a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2023. szeptember 7.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke